

Oproep: consultatie Wetsvoorstel Aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams)

Het concept wetsvoorstel Aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) is 19 maart jl. [in consultatie](#) gegaan. Hiermee wordt een wijziging van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (WMO 2015) voorgesteld, met het oog op een integrale en gecoördineerde aanpak bij meervoudige problematiek en de daarvoor benodigde gegevensverwerking. Sociaal Werk Nederland vraagt sociaal werk-organisaties en professionals hun visie te delen.

Aanleiding

Een van de belangrijkste doelen van de decentralisatie van verschillende taken naar het gemeentebestuur per 2015 – en de totstandkoming van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, de Jeugdwet (JW) en de Participatiewet (PW) – was om de leefwereld van inwoners centraal te stellen en te zorgen voor integrale ondersteuning (over de verschillende levensgebieden heen). Om een goed beeld te krijgen van de problematiek rond een inwoner die hulp vraagt, moeten de verschillende betrokken professionals met elkaar contact kunnen hebben en persoonsgegevens bij elkaar brengen. Dat maakt integrale dienstverlening mogelijk. Om echter persoonsgegevens uit meerdere (hulpverlenings)domeinen bij elkaar te brengen, is vanuit privacywetgeving een wettelijke grondslag nodig, hetgeen er nu niet is aldus Autoriteit Persoonsgegevens. De losse wetten hebben wel regels over taken van gemeenten en gegevensverwerking, maar daarmee zijn er nog geen regels over de integrale en gecoördineerde aanpak door gemeenten. Het resultaat is dat professionals niet weten waar ze aan toe zijn. Tevens draagt dit bij aan handelingsverlegenheid bij organisaties en professionals om informatie te delen, ook in gevallen waarin - gezien de aard van de problematiek - verdere actie juist wel geboden zou zijn. Inwoners krijgen niet altijd de hulp die zij nodig hebben.

Doelstelling

De WAMS beoogt gemeenten in staat te stellen tot samenhangende uitvoering van de WMO 2015, Jeugdwet, Participatiewet en Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (WGS). Ook wordt betere samenwerking met aanpalende domeinen mogelijk. Doelstellingen zijn:

- Een integrale en gecoördineerde aanpak sociaal domein en aanpalende domeinen
- Een aanpak die niet alleen geldt voor één client, maar ook de gezinsleden indien noodzakelijk
- Gegevensuitwisseling tussen domeinen indien nodig

Uitwerking

De WAMS beoogt gemeenten zodanig te positioneren dat zij de integrale ondersteuning, zoals bedoeld met de WMO 2015, ook daadwerkelijk aan hun inwoners kunnen bieden. Concreet houdt het voorstel de volgende wijziging op de huidige WMO 2015 in: een regeling die de taak voor onderzoek en coördinatie voor de gemeente én de daarmee gepaard gaande regeling voor de verwerking van persoonsgegevens, vastlegt. Het wetsvoorstel definieert een duidelijke taak voor gemeenten:

1. Een inwoner kan zich melden met een hulpvraag op basis van de WMO 2015, JW, PW of WGS. Bij de melding of tijdens het daarop volgende onderzoek kan blijken dat cliënt of gezinsleden mogelijk ook behoefte hebben aan (andere) dienstverlening. Dan is de gemeente verplicht tot onderzoek. Het onderzoek wordt uitgevoerd in samenspraak met cliënt en betrokken gezinsleden.
2. Wanneer er sprake is van gestapelde problemen die om een gecoördineerde aanpak vragen, dan stelt de gemeente een werkplan op. Dat gebeurt zo nodig samen met betrokken partijen. Het werkplan beschrijft wat elke partij gaat doen en welke voorzieningen nodig zijn, en komt voor zover dit mogelijk is tot stand in overleg met de mensen waar het om gaat.

3. Het werkplan beoogt een integrale en gecoördineerde aanpak, waarbij de gemeente ervoor zorgt dat er afspraken komen over wie de coördinatie doet: een gemeenteambtenaar, de professional of in de inwoner zelf.

Het wetsvoorstel voorziet in een juridische grondslag voor de daarvoor benodigde verwerking van persoonsgegevens door gemeentelijke meldpunten en tussen betrokken instanties. Die grondslag is nodig om te voldoen aan de Algemene Verordening Gegevensverwerking (AVG). Tegelijkertijd beoogt het wetsvoorstel zowel de inwoner als de uitvoeringspraktijk meer duidelijkheid en waarborgen te bieden met betrekking tot de toegestane verwerking van persoonsgegevens.

Specifieke gevallen

Onderhavig wetsvoorstel behelst een generieke regeling voor de integrale aanpak van meervoudige problematiek. Dit wetsvoorstel:

- Richt zich op specifieke gevallen waarbij inwoners zelf om ondersteuning vragen bij de gemeente óf inwoners al in beeld zijn bij professionals, die meervoudige problematiek constateren en/of zien dat gecoördineerde hulp niet van de grond komt.
- Is geen regeling voor vroegsignalering door middel van het koppelen van gegevensbestanden (data-analyse) om bijvoorbeeld huishoudens die mogelijk kampen met meervoudige problematiek in beeld te brengen.
- Is geen kader voor gedwongen hulpverlening. Indien daartoe noodzaak zou zijn, zijn de reguliere kaders, zoals de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) of de Wet zorg en dwang (Wzd) aan de orde.
- Is geen doorzettingsmacht voor het college. Het wetsvoorstel codificeert een wettelijke taak voor het college om te zorgen voor coördinatie, maar creëert daarmee nadrukkelijk géén doorzettingsmacht voor het college: partijen behouden hun eigen bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Die taak houdt uitsluitend in: het zorgen voor afstemming en samenhang.
- Is geen grondslag voor ruimere gegevensverwerking met het oog op handhaving, opsporing of vervolging.

Consultatie: wat vindt het sociaal domein?

De volgende stap is de formele internetconsultatie die 19 maart 2020 van start is gegaan en 14 mei 2020 eindigt. 'Programma Sociaal Domein' laat zien dat het veld een aantal [voor- en nadelen ziet en dat er vragen worden gesteld](#). Sociaal Werk Nederland wil leden hierover informeren en een oproep doen om visies te delen. Gaat uw organisatie/gaan uw professionals reageren op de consultatie? Graag vernemen wij wat die reactie is. In plaats van reageren op de consultatie, kunt u ook uw visie aan de verenigingsorganisatie doorgeven (contactpersoon: Denise van Bommel - vanbommel@sociaalwerk.nl) die – op basis van de reacties – een generieke visie en standpunten Sociaal Werk Nederland zal delen in de consultatie. In het laatste geval ontvangen wij graag uw reactie en/of de reactie van de professionals op de volgende vier vragen:

1. Waarom wordt met het wetsvoorstel WAMS wel/niet de juiste oplossing voor het juiste probleem gevonden?
2. Wat vindt u positief aan het wetsvoorstel WAMS?
3. Wat vindt u bezwaarlijk of wat vindt u aandachtspunten voor het Wetsvoorstel WAMS?
4. Wat zijn uw aanbevelingen ten aanzien van het de uitrol van wetsvoorstel WAMS?

Bronnen:

- [Conceptregeling WAMS](#)
- [WAMS Brochure](#)
- [Programma Sociaal Domein](#)